

Управління освіти і науки Волинської обласної державної адміністрації
Комунальний заклад вищої освіти «Луцький педагогічний коледж»
Волинської обласної ради
Факультет початкової освіти та фізичної культури
Кафедра загальної педагогіки, психології та методики початкової освіти

Марія Козігора

ПСИХОЛОГІЯ (ЗАГАЛЬНА, ВІКОВА, ПЕДАГОГІЧНА)

Рекомендації для підготовки практичних, семінарських занять
та самостійної роботи

Луцьк - 2025

Психологія (загальна, вікова, педагогічна): рекомендації для підготовки практичних, семінарських занять та самостійної роботи [електронне видання] / уклад. М. А. Козігора, 2025. 96 с.

У навчально-методичному виданні «Психологія (загальна, вікова, педагогічна): рекомендації для підготовки практичних, семінарських занять та самостійної роботи» представлено систематизовані матеріали, спрямовані на організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти. Посібник містить рекомендації до підготовки та проведення практичних і семінарських занять, завдання для самостійної роботи, питання для самоконтролю, а також орієнтири для поглиблення теоретичних знань із загальної, вікової та педагогічної психології. Матеріали видання сприяють формуванню професійних компетентностей майбутніх фахівців, розвитку критичного мислення, умінь аналізувати психологічні явища та застосовувати набуті знання у практичній діяльності.

Для здобувачів освіти педагогічних спеціальностей і всіх, хто цікавиться психологією.

Укладач: Козігора Марія Анатоліївна, доктор філософії зі спеціальності Психологія, старший викладач кафедри загальної педагогіки, психології та методики початкової освіти КЗВО «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради,

Рецензенти:

Федотова Тетяна Володимирівна – кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної та клінічної психології Волинського національного університету імені Лесі Українки

Ярошук Наталія Петрівна – викладач кафедри теорії та методики дошкільної освіти Комунального закладу вищої освіти «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради

Розглянуто на засіданні кафедри загальної педагогіки, психології та методики початкової освіти Комунального закладу вищої освіти «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради (протокол № 1 від 27.08.2025)

Друкується за ухвалою засідання ради факультету початкової освіти та фізичної культури Комунального закладу вищої освіти «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради (протокол №2 від 25.09.2025)

© Козігора М.А., , 2025

© КЗВО «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради, 2025

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	5
ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ	6
Семінарське заняття № 1 Додаткові методи психологічного дослідження	6
Семінарське заняття № 2 Особистісно орієнтований підхід у контексті інклюзивної освіти	8
Семінарське заняття № 3 Історія розвитку вікової психології	10
Семінарське заняття № 4 Чинники та закономірності психічного розвитку	12
Семінарське заняття № 5 Ранній дитячий досвід як основа формування особистості	15
Семінарське заняття № 6 Розвиток самосвідомості та емоційно-вольової сфери дитини дошкільного віку	17
Семінарське заняття № 7 Особливості становлення самосвідомості та «Я концепції» підлітка	19
Семінарське заняття № 8 Кризи життєвого шляху: психологічний зміст і шляхи подолання	21
Семінарське заняття № 9 Взаємодія вчителя й учня як центральний феномен педагогічної психології	23
Семінарське заняття № 10 Можливості застосування емпіричних та теоретичних методів у педагогічній психології	25
Семінарське заняття № 11 Основні вимоги до створення психологічно безпечного середовища НУШ	27
Семінарське заняття № 12 Вікові та індивідуальні аспекти виховання в НУШ. Виховання на цінностях	29
Семінарське заняття № 13 Педагогічні здібності та стиль професійної діяльності вчителя	32
ПЛАНІ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ	35
Практичне заняття № 1 Психологічні механізми успішної взаємодії в процесі спілкування	35
Практичне заняття № 2 Проміжний контроль	39
Практичне заняття № 3 Дослідження індивідуальних відмінностей у відчуттях і сприйманні	42
Практичне заняття № 4 Дослідження когнітивних процесів особистості: увага, пам'ять, уява та мислення	46
Практичне заняття № 5 Дослідження індивідуально-типологічних особливостей темпераменту особистості	50
Практичне заняття № 6 Вивчення структури характеру та розвитку здібностей особистості	52
Практичне заняття № 7 Модульний контроль 1	55
Практичне заняття № 8 Психодіагностика готовності дитини до школи	58
Практичне заняття № 9 Дослідження пізнавальної сфери молодшого школяра: увага, пам'ять, мислення	61
Практичне заняття № 10 Вивчення емоційно-вольової та мотиваційної сфери молодшого школяра	64
Практичне заняття № 11 Проміжний контроль	67
Практичне заняття № 12 Дослідження психологічних чинників професійного та життєвого самовизначення особистості	71

Практичне заняття № 13 Модульний контроль 2	74
Практичне заняття № 14 Готовність до професійної діяльності та її компоненти. Стресостійкість учителя.	76
Практичне заняття № 15 Модульний контроль	80
САМОСТІЙНА РОБОТА	83
Самостійна робота № 1	83
Самостійна робота № 2	84
Самостійна робота № 3	84
Самостійна робота № 4	85
Самостійна робота № 5	85
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	87

ПЕРЕДМОВА

Підготовка майбутнього вчителя в сучасних умовах потребує не лише засвоєння системи психолого-педагогічних знань, а й формування здатності ефективно застосовувати їх у практичній діяльності. Особливої ваги набуває розуміння психологічних закономірностей розвитку особистості, навчання і виховання, що становить основу професійної компетентності педагога. Саме тому вивчення загальної, вікової та педагогічної психології має бути цілісним, системним і тісно пов'язаним із практикою.

Пропоноване навчально-методичне видання створене з урахуванням потреб здобувачів вищої освіти у чітких орієнтирах щодо підготовки до різних видів навчальної діяльності. У ньому акцент зроблено на організації практичних і семінарських занять як активних форм навчання, що сприяють глибшому осмисленню теоретичного матеріалу, розвитку аналітичного мислення та формуванню вмінь професійної взаємодії.

Структура видання вибудована таким чином, щоб забезпечити поступове опанування змісту навчальної дисципліни – від базових понять і закономірностей психічної діяльності до розкриття вікових особливостей розвитку та психологічних засад освітнього процесу. Значна увага приділяється самостійній роботі здобувачів освіти як важливому компоненту їхньої навчально-пізнавальної діяльності, що сприяє розвитку відповідальності, саморегуляції та здатності до самоосвіти.

Уміщені у виданні рекомендації, завдання та запитання спрямовані не лише на перевірку рівня засвоєння знань, а й на формування вміння аналізувати психолого-педагогічні ситуації, приймати обґрунтовані рішення та здійснювати рефлексію власної діяльності. Такий підхід відповідає сучасним вимогам до підготовки фахівців у галузі освіти, орієнтованих на особистісно-професійний розвиток і безперервне вдосконалення.